

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שמיני

היכל
תשיעי

תורת מנחם תפארת לוי יצחק

ביאורים

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

על לקוטי לוי יצחק

של

הערות לזהר פרשת במדבר

יוצא לאור לש"פ במדבר, ערב חג השבועות, ה'תשע"ו

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה (ופרצת)

שנת הקהל

מאה וחמישים שנה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה„צמח צדק“

©

Published and Copyright 2016 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5776 • 2016

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

פתח דבר

לקראת ש"פ במדבר, ערב חג השבועות, הננו מוציאים לאור ביאורי כ"ק אדמו"ר על תורת אביו כ"ק הרה"ג והרה"ח המקובל וכו' ר' לוי יצחק ז"ל על ספר הזוהר פרשת במדבר (תדפיס מספר "תורת מנחם — תפארת לוי יצחק" על ספר במדבר שמכינים לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"א אייר, ה'תשנ"ו (ופרצת),

שנת הקהל

מאה וחמישים שנה להסתלקות היולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

ברוקלין, נ"י.

פרשת במדבר

— קע —

כיסוי דציצית בכי כנישתא

עאל לבי כנישתא מעטר נטוטפי אתכסי בכיסוי דליצית.

(זכר נמדנר דף ק"כ ע"ג)

עיין מה שנרשם בס"ד לעיל בפ' קדושים דפ"א ע"א.

(לקוטי לוי"צ במדבר ע' שג)

וז"ל אמו"ר לעיל בפ' קדושים¹: "עיינ בהגהות מהרח"ו ובנצוצי אורות. וי"ל ואתחפי בכסויי דמצוה, אין הכוונה על הנחת הטלית (כי באמת הנחת הטלית צ"ל קודם הנחת תפילין), אלא על מה שמכסה את התפילין אחר שהניחם בהטלית, כמ"ש במ"ח מס' הנחת תפילין פ"ג סוף משנה ט' ע"ש".

ויש להוסיף, שע"פ ביאור אמו"ר ב"אתכסי בכיסוי דציצית", ש"אין הכוונה על הנחת הטלית. . אלא על מה שמכסה את התפילין אחר שהניחם בהטלית", יש לתרץ קושיא נוספת בדברי הזהר:

מהלשון "עאל לבי כנישתא מעטר נטוטפי אתכסי בכיסוי דציצית", משמע, שהנחת התפילין והטלית היא בבית-הכנסת — היפך המפורש בהמשך הענין בזהר כאן² "יקבל עלי' האי עול לפרשא על רישי' פרישו דמצוה לבתר יתקשר קשורא דיחודא דאינון תפילין. . לבתר בשעתא דב"נ עאל לבי כנישתא כו", היינו, שהנחת טו"ת קודמת להליכה לבית הכנסת³?

והביאור בזה — ע"פ מ"ש אמו"ר ש"אתכסי בכיסוי דציצית" קאי "על מה שמכסה את התפילין אחר שהניחם בהטלית", שענין זה נעשה בהיותו בביהכ"נ (ובפיסקא זו אינו מדבר אודות הנחת הטלית שקודמת

בטלית ותפילין גדולה יותר מהמעלה דעשרה ראשונים, שלכן, הי' האריז"ל מאחר לבוא לביהכ"נ (לאחרי העשרה ראשונים) כדי לבוא לביהכ"נ מעוטר בטו"ת (שער הכוונות בתחלתו (ענין ביהכנ"ס)).

(1) לקולוי"צ לזח"ג ע' שיד — נתבאר דארוכה לעיל פ' קדושים אות קנח.
 (2) וראה גם לקמן רסה, א. ז"ח ר"פ תרומה. שו"ע (ואדה"ז) או"ח סכ"ה ס"ב (ס"ר"ז). וראה בארוכה ברכי יוסף שם אות ד'.
 (3) ולהעיר, שמעלת ההליכה לבית הכנסת

להנחת התפילין שנעשית בביתו כהכנה להליכה לביהכ"נ, כי אם בהמשך העניין).

ויומתק יותר ע"פ מ"ש בזהר שם (לאחרי הפיסקא "עאל לבי כנישתא מעטר בטוטפי אתכסי בכיסוי דציצית"):

"כלא תלייא בעקרא דעובדא בקדמיתא ולבחר בדבורא ובמלולא דפומא . . עובדא כגוונא דבורא", והיינו, שענינים אלו צ"ל תחלה במעשה ("לדכאה גרמי' בקדמיתא, לבתר יקבל עלי' האי עול לפרשא על רישי' פרישו דמצוה, לבתר יתקשר קשורא דיחודא דאינון תפילין תפלה של ראש ושל יד"), ולאח"כ באים הענינים שכנגדם כפי שהם בדיבור התפלה ("ידכי גרמי' בקדמיתא בקרבנין במלולא דפומא, לבתר יקבל עלי' האי עול מלכות לפרשא על רישי' בשבחי דוד מלכא כגוונא דעובדא דפריש על רישי' פרישו דמצוה, ולבחר צלותא דמיושב לקבל תפלה של יד, לבתר צלותא דמעומד דהיא לקבל תפלה דרישא").

ועפ"ז י"ל שגם מ"ש בהתחלת הענין "מעטר בטוטפי אתכסי בכיסוי דציצית" קאי (לא על המעשה בפועל ("עובדא") דהנחת הטלית והתפילין (טלית ואח"כ תפילין) שנעשה בביתו לפני ההליכה לביהכ"נ, אלא) בעיקר על תוכן הענין דתפילין וציצית בעבודה בנפש האדם שניתוסף בהיותו לביהכ"נ (ע"ד "מלולא דבורא בפומא", פסוד"ז שכנגד ציצית, ותפלה דמיושב ודמעומד שכנגד תש"י ותש"ר), ששם נעשה גם כיסוי התפילין בהטלית.

(משיחות ש"פ במדבר תשל"א. תשל"ה)

יפנה ויטול ידיו ויניח תפילין ויקרא ק"ש ויתפלל כו".

4) וע"ד מארז"ל (ברכות יד, סע"ב ואילך) "הרוצה שיקבל עליו עול מלכות שמים שלמה"

— קעא —

כיסוי הפנימי (תפילין) בהמקיף (ציצית)

א. בנוגע לכיסוי התפילין בטלית (לאחרי הנחת הטלית שצ"ל קודם הנחת התפילין) — הנה במ"ח שמציין אאמו"ר, מבואר הטעם לפי שענין התפילין הוא המשכה בפנימיות, וטלית הו"ע המקיף, ולכן צריך לכסות את הפנימי (התפילין) בהמקיף (הטלית).

ובמק"א¹ מבואר שגם תפילין הו"ע של מקיף, שהרי התפילין בולטין על הראש מבחוץ (שזהו"ע של מקיף), אלא שזהו מקיף רק על הראש (כללות ענין המוחין), והוא מקיף השייך אל הפנימי², משא"כ טלית שמקיף ראשו ורובו, ולכן צריך הטלית להקיף גם את ה(מקיף ד)תפילין.

ג. וכמו"כ מצינו בכללות ענין התורה ומצוות:

ובהקדים — שהחילוק שבין תפילין לטלית הוא ע"ד החילוק שבין תורה למצוות, שתורה שענינה המשכת המוחין³ הו"ע פנימי, כמ"ש⁴ "ותורתך בתוך מעי" (כמו תפילין⁵), ומצוות הם לבושים שהו"ע המקיף. אבל בפרטיות יותר⁶, הנה כשם שבתפילין ישנו גם ענין המקיף, כך גם בתורה יש גם ענין המקיף, כמ"ש⁷ "עוטה אור כשלמה", וכמבואר בתניא⁸ ש"התורה היא מזון וגם לבוש . . וכ"ש כשמוציא מפיו בדיבור שהבל הדיבור נעשה בחי' אור מקיף".

וסדר העבודה שקודם צ"ל הנחת הטלית, בחי' המקיף, ואח"כ הנחת התפילין, בחי' הפנימיות, ודוגמתו בלימוד התורה — ששלימותו הוא לאחרי עבודת התפלה⁹ שבה התעטר בטו"ת, היינו, שתחילה ישנו ענין המצוות, מקיף, ולאח"ז בא לימוד התורה, פנימי.

(5) ולהעיר ממארוז"ל (קידושין לה, א. וש"נ) "אמר קרא (בא יג, ט) והי' לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך למען תהי' תורת ה' בפיך, הוקשה כל התורה כולה לתפילין".
 (6) ראה גם סה"מ תש"ב ע' 119 ואילך.
 (7) תהלים קד, ב.
 (8) ספ"ה.
 (9) ראה לקו"ת ברכה צו, ב. ובכ"מ.

(1) ראה סה"מ להצ"צ מצות ציצית ומצות תפילין (דרמ"צ יד, סע"א ואילך; טז, סע"ב ואילך), ובהנסמן שם.
 (2) ומודגש בענין הרצועות, שעל ידם נעשית ההמשכה בפנימיות.
 (3) כמבואר בתניא קרוב לסופו (קו"א קנה, א ואילך).
 (4) תהלים מ, ט.

ונוסף לזה ישנו גם כיסוי התפילין בהטלית, היינו, שהפנימי צריך להיות קשור עם המקיף — שדוגמתו בלימוד התורה הו"ע הכוונה לשמה שצ"ל (לא רק בתור הכנה ללימוד, אלא גם בעת הלימוד גופא) בתחלת כל שעה¹⁰.

[ולהעיר, שענין זה (שהפנימי צ"ל קשור עם המקיף) מודגש גם בהטלית עצמה — שעם היותה ענין המקיף, יוצאים ממנה חוטי הציצית (שענינם המשכה בפנימיות), שרומזים על תרי"ג מצוות¹¹, כולל גם מצות תלמוד תורה, שהו"ע הפנימיות].

ד. וענין זה (שהפנימי צ"ל קשור עם המקיף) קשור גם עם מ"ש בסוף פ' במדבר¹² "אהרן ובניו יבואו ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו", כפי שמבאר אאמו"ר בהערותיו לזהר פ' נשא¹³ ש"הלוים הם בחי' גבורות", ולכן, "אהרן ובניו שהם בחי' חסדים, ישימו אותם, שיתקנו אותם, הוא מה שימתקן את הגבורות דהלוים":

ובהקדים — שכללות ענין גבורות וחסדים קשור עם טלית ותפילין, כי, גבורה הו"ע של צמצום, מדידה והגבלה, וחסד הו"ע שלמעלה מדידה והגבלה. וזהו גם החילוק בין תפילין לטלית, שבתפילין מודגש ענין ההגבלה שבמצוות — "אצבעיים על אצבעיים ומרובעות דוקא"¹⁴, ואילו בטלית מודגש ענין המקיף¹⁵ שלמעלה ממדידה והגבלה. והענין בזה:

גבורה — הו"ע הפנימיות, כי, כדי שיומשך בפנימיות צ"ל ענין של גבורה וצמצום. אבל ענין הגבורה והצמצום צ"ל באופן שקשור עם ענין החסד, שהו"ע של מקיף — שנמשך ממנו, וכל ענינו אינו אלא שעל ידו יחדור המקיף (החסד) בפנימיות.

וע"ד המבואר בנוגע לפעולת עבודת האדם לגבי מעמד ומצב העולם כפי שהוא מצד הבריאה (ש"עולם חסד יבנה¹⁶, "כי חפץ חסד הוא"¹⁷) — שעיי"ז נעשה הענין דדירה בתחתונים, שהו"ע ההמשכה

(מ)הראש (וכנ"ל ס"ב), הרי התפילין צ"ל צמודים לראש באופן שלא יחליקו לצדדים כו', משא"כ הטלית שכל ענינה הוא עטיפה באופן של מקיף דוקא.
 16) תהלים פט, ג.
 17) מיכה ז, יח.

10) ראה תניא ספמ"א.
 11) ראה שלח טו, לט ובפרש"י.
 12) ד, יט.
 13) נעתק לקמן פ' נשא אות ...
 14) ראה תניא אגה"ק ס"י (קטו, א).
 15) ואף שגם התפילין הם על (למעלה)

בפנימיות ע"י ענין של גבורה וצמצום, אלא שכל ענין הגבורה והצמצום אינו אלא כדי לפעול את ההמשכה בפנימיות.

ועד"ז בנוגע ללימוד התורה — שהתורה מצד עצמה היא "תורת חסד", שהו"ע של מקיף, וכדי שתומשך בפנימיות צ"ל ענין של גבורה וצמצום, אבל הגבורה והצמצום חדורים עם המקיף — שענינם הוא להמשיך את המקיף בפנימיות (בדוגמת חוטי הציצית שנמשכים מהטלית).

וזהו גם ענין מיתוק הגבורות דהלויים ע"י הכהנים — שהגבורות דהלויים צריכים להיות חדורים בחסדים דהכהנים, והיינו, שאין זה ענין של גבורה סתם, כי אם המשכת החסד בפנימיות (ועד לשלימות ענין הגבורה — תגבורת החיות¹⁸, ולכן, לעתיד לבוא יאמרו ליצחק — גבורה — דוקא "כי אתה אבינו"¹⁹).

(משיחות מוצאי ש"פ במדבר תשל"ט וש"פ במדבר תשמ"ג)

19) ישע"י סג, טז. וראה שבת פט, ב.

18) ראה סידור (עם דא"ח) שער התקיעות בסופו (רמז, א"ב).

— קעב —

תפילין ומלית — בדוגמת במדבר וקדושים

א. ע"פ דרך לימודו של אאמו"ר לבאר לא רק כללות הענין אלא גם כל הפרטים שבו שהם בתכלית הדיוק — יש להוסיף ולבאר גם הקשר והשייכות שבין הפרשיות במדבר וקדושים, שבזהר פ' במדבר מציין אאמו"ר להנרשם בפ' קדושים:

"במדבר" ו"קדושים" הם ב' ענינים הפכיים: "קדושים" — ענין הקדושה, ו"במדבר" — "ארץ גו' לא ישב אדם שם"¹, כי אם, "נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים"², היפך הקדושה.

ובפרטיות יותר — ישנם ב' קצוות אלו בכל א' מהם:

"במדבר": מחד גיסא — מקום שלמטה מישוב בני אדם, היפך הקדושה, ולאידך גיסא — בחי' שלמעלה מציוור אדם, כמבואר בדרושי פ' במדבר³ בביאור הענין ד"מדבר" למעליותא. והתיווך שבזה — שגם במקום ודרגא שלמטה מאדם, מדבר לגריעותא, יש להמשיך ולגלות הבחי' שלמעלה מציוור אדם, מדבר למעליותא.

ו"קדושים": "קדושים תהיו, הוו פרושים מן העריות ומן העבירה, שבכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה"⁴ — מעמד ומצב שיש צורך באזהרה מענינים בלתי־רצויים⁵; וגם במצב זה צריכים ויכולים לפעול (לא רק פרישות מענינים בלתי־רצויים, אלא גם) המשכת הקדושה (ע"ד ובדוגמת הפיכת "מדבר" לגריעותא ל"מדבר" למעליותא).

ב. ובביאור השייכות לענין התפילין והציצית — תוכן הענין המבואר בזהר בפ' קדושים ובפ' במדבר — יש לומר:

תפילין — יש בהם קדושה נעלית ביותר, ובלשון הגמרא⁶: "ק"ו מציין, ומה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת .. תפילין שיש בהן אזכרות

ארץ מצרים גו' וכמעשה ארץ כנען גו' ("מקולקלים מכל האומות") לא תעשו", וחזור וכופל בס"פ קדושים (כ, יו"ד ואילך), ולא רק האזהרה בלבד (כבפ' אחרי), אלא מוסיף גם העונש.

(6) יומא ז, ט"ב ואילך. וש"נ.

(1) ירמ' ב, ו.

(2) עקב ח, טו.

(3) ראה לקו"ת במדבר ב, ב ואילך.

ובכ"מ.

(4) פרש"י ר"פ קדושים.

(5) כמ"ש בס"פ אחרי (יח, ג) "כמעשה

הרבה (כ"א אזכרות⁷) על אחת כמה וכמה", שמזה מובן שקדושת התפילין היא למעלה מקדושת הציץ. ולכן צ"ל הזהירות דגוף נקי, ואסור להכנס עמהם למקום שאינו נקי⁸. משא"כ טלית — בגד שעשוי לתשמיש האדם, וכשיש בו ד' כנפות חייב בציצית — שנכנס בו גם למקום שאינו נקי, כמו בית הכסא⁹, ויתירה מזה, כשצריך לגלות טפח ולכסות טפחיים, יכול להיות הכיסוי עם בגד שיש בו ד' כנפות שחייב בציצית.

וביחד עם זה: בתפילין שיש בהם קדושה נעלית ביותר — מודגשת גם הפעולה דשלילת ענינים בלתי-רצויים, שזהו"ע דשעבוד המוח והלב¹⁰, ועד לקשירת הרצועות שהיא בדוגמת קשירת כלב — היצה"ר — להוליכו ולהנהיגו באופן הרצוי (כדאיתא בזהר¹¹); וגם בטלית, בגד שעשוי לתשמיש האדם, להלך בצניעות כו' — נעשית מצוה ששקולה כנגד כל המצוות, ומזכירה ופועלת הקיום דכל המצוות, כמ"ש¹² "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם".

ונמצא, שב' הענינים דתפילין וטלית הם ע"ד ובודגמת ב' הענינים המרומזים ב"קדושים" וב"במדבר".

ג. ויש להוסיף ולקשר גם עם תוכן הפרשה:

בפ' במדבר מדובר אודות מנין בני"י — "שאו את ראש כל עדת בני ישראל גר' לגלגלתם"¹³, ומבואר בדרושי חסידות¹⁴ שבוה מרומז שצ"ל העלאת המוחין (ראש) לדרגא נעלית יותר, שזהו"ע הגולגולת שמכסה ומקיפה את המוחין.

וענין זה מתאים ומכוון למאמר הזהר "מעטר בטוטפי אתכסי בכיסוי דציצית", כפירוש אמו"ר שהכוונה "על מה שמכסה את התפילין אחר שהניחם בהטלית" — שהתפילין שהם המוחין צריכים להיות מכוסים בבחי' המקיף שלמעלה מהמוחין.

ד. וענין נוסף בטלית ותפילין בקשר ובשייכות לתוכן הזמן שבו קורין פ' במדבר — בשבת שלפני עצרת, בתור הכנה ל"זמן מתן תורתנו":

11) ח"ג רלח, א (ברע"מ). רפכ, ב ואילך.
 וראה גם תו"מ חנ"ד ע' 95. וש"נ.
 12) שלח טו, לט ובפרש"י.
 13) א, ב.
 14) ראה לקו"ת ר"פ במדבר. ובכ"מ.

7) פע"ח שער התפילין בתחלתו.
 8) ראה טוש"ע ואדה"ז או"ח סמ"ג.
 9) ושאני טלית גדול שמיועד לתפלה בלבד, ואין לובשים אותו בתור בגד סתם.
 10) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סכ"ה סי"א.
 וש"נ.

נוסף על כיסוי התפילין אחר שהניחם בהטלית, צ"ל תחילה הנחת הטלית קודם הנחת התפילין, ורק אח"כ יכול להיות כיסוי התפילין בהטלית. וכמשנ"ת לעיל¹⁵ תוכן ענינם בעבודת האדם, שתחילה צ"ל קבלת עול כללי באופן מקיף, ואח"כ קבלת עול פרטי באופן פנימי, ולאח"ז בחי' המקיף היותר עליון.

וענין זה (הקדמת הטלית לתפילין) מודגש ביותר אצל קטנים — שלובשים טלית-קטן גם בקטנותם¹⁶, משא"כ תפילין, שמתחילים להתרגל בהנחת תפילין ב' או ג' חדשים לפני הבר-מצוה¹⁷.

נמצאנו זה גם בנוגע לטלית-גדול — כמסופר אודות הרה"ח ר' הלל מפאריטש שנשא אשה לפני בר-מצוה והי' מתפלל מעוטף בטלית-גדול עוד לפני שהתחיל להניח תפילין¹⁸.

וענינו בעבודה — שעוד לפני ששייך לעבודה בכחות פנימיים דמוח ולב (ענין התפילין), צ"ל אצלו המקיף הכללי דציצית באופן שנעשה לבוש המגין עליו וכו'.

ועפ"ז י"ל, שבסדר העבודה דהנחת הטלית (ששייך גם אצל קטנים) קודם הנחת התפילין (ששייך רק לגדולים), מרומזת הקדימה דחינוך הקטנים, שע"ז ניתוסף גם אצל הגדולים, כמ"ש¹⁹ "והשיב לב אבות על (ידי) בנים".

וענין זה מודגש ביותר בהכנה ל"זמן מתן תורתנו" (שבת פ' במדבר) — כדאיתא במדרשי חז"ל²⁰ "בשעה שעמדו ישראל לפני הר סיני לקבל התורה אמר להם הקב"ה . . הביאו לי ערבים טובים שתשמרוה ואני נותנה לכם", ורק כשאמרו "בנינו עורבים אותנו, אמר הקב"ה הא ודאי ערבים טובים על ידיהם אתננה לכם", היינו, שע"י ובזכות הקטנים ניתנה התורה לכל בני", גם להגדולים.

(משיחות ש"פ במדבר תש"מ. תשמ"א)

18) ראה תו"מ — רשימת היומן ע' רמט. וש"נ.

19) מלאכי בסופו (ובפרש"י).

20) שהש"ר פ"א, ד (א). תנחומא ויגש ב.

15) בפ' קדושים (לעיל אות קנח ס"ב).

16) ראה "היום יום" ד אייר: "מיום

הגזיזה והנחת פיאות הראש נהגו להדר להרגיל את התינוק בענין נשיאת טלית קטן".

17) ראה "היום יום" ב מנ"א.

לזכות

החתן **דניאל דוד שיחי ברֶאָנשטיין**

והכלה מרת **חנה שתחי ראָסקין**

לרגל בואם בקשרי השידוכין בשעה טובה ומוצלחת

כ"א אייר, ה'תשע"ו

שנת הקהל את העם

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

ר' **שלום אברהם** וזוגתו מרת **רבקה שיחיו ברֶאָנשטיין**

ר' **אהרן לייב** וזוגתו מרת **אסתר הדסה שיחיו ראָסקין**

זקניהם

מרת **אסתר שתחי פיש**

ר' **שלום דובער** וזוגתו מרת **אסתר שיחיו ראָסקין**